

Игі іс-шара ұйымдастырылды

«Отбасын қолдау орталығында» «Мектепке жол» қайырымдылық акциясы аясында игі іс-шара ұйымдастырылды.

Акция барысында Созақ ауданының жомарт кәсіпкерлерінің демеушілігімен әлеуметтік аз қамтылған, өмірлік қиын жағдайдағы 11-отбасының балаларына мектеп формалары мен оқу құрал-жабдықтары табысталды.

(Осы игі шараға қолдау көрсеткен кәсіпкерлер өз аты жөндерін жарияламауды өтінді).

«Отбасын қолдау орталығы» директоры Елібаев Әділ Камалұлы мен «Әділет» пар-

тиясы Созақ аудандық филиалының төрағасы Сейдахметұлы Талғат осындай игі шараға ат салысқан демеушілерге алғыстарын білдіріп, оқушыларға қажетті мектеп формасы мен құрал-жабдықтарын табыстады.

Балалардың жаңа оқу жылын алаңсыз, көтеріңкі көңіл-күймен бастауына үлес қосқан аудан кәсіпкерлеріне шынайы алғысымызды білдіреміз!

Қайырымдылық-жүректен шыққан жылулық. Осындай игі бастамалар көбейіп, әр балаға қуаныш сыйлай берсін!

«Созақ үні»-ақпарат.

Хабарландыру

«Казфосфат» ЖШС-і төмендегі жобалар бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетіні туралы хабарлайды:

«Казфосфат» ЖШС-і «Кистас кеніші-фосфорит кендерін өндіру және өңдеу» өндірістік алаңына Рұқсат етілген шығарындылар нормативтері, Рұқсат етілген төгінділер нормативтері, Қалдықтарды басқару бағдарламасы, Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы, Табиғатты қорғау іс-шараларының жоспары.

Өтетін күні мен уақыты: 15.10.2026 сағ 10:00 .

Қоғамдық тыңдауларды өткізу мекенжайы: Түркістан облысы, Созақ ауданы, Жартытөбе а. о., Бабаата а., Мәдениет үйі ZOOM конференциясында онлайн қосылуға сілтеме:

<https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a1o0a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09.Конференция идентификациясы:6165408596, Кіру коды: 123456>

Әсер ету аумағы: Түркістан облысы, Созақ ауданы, Жартытөбе а.о., Бабаата а.

Жоспарланған қызметтің бастамашысы: «Казфосфат» ЖШС-і, Алматы қ, Медеу ауд., Омарова Ж, 8 үй, БСН 991040000313

Жобаларды әзірлеуші: «КЭСО Отан-Тараз» ЖШС-і

Жамбыл облысы, Тараз қ., С.Лазо 1 бұр, 4 үй, БСН 130640020120.

Қоғамдық тыңдауларға шығарылатын материалдармен келесі сілтеме бойынша танысуға болады: <https://ndbecology.gov.kz>, <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/documents/?lang=ru>

«Түркістан облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ, эл. мекен-жайы: a.erkebai@ontustik.gov.kz

Барлық ескертулер немесе ұсыныстар, сонымен қатар қосымша ақпаратты мына жерден: <https://ndbecology.gov.kz> «Ашық жиналыстар» бөлімінде немесе келесі телефон арқылы алуға болады: +7 7262 45 23 45

Объявление!

ТОО «КАЗФОСФАТ» объявляет о проведении Общественных слушаний в форме открытого собрания по нижеперечисленным проектам:

Нормативы допустимых выбросов, Нормативы допустимых сбросов, Программа управления отходами, Программа производственного экологического контроля, План природоохранных мероприятий для производственной площадки «Рудник Кистас - Добыча и переработка фосфоритовых руд» ТОО «КАЗФОСФАТ»

Дата и время проведения: 15.10.2026 г. 10:00 час.

Адрес проведения общественных слушаний: Туркестанская область, Сузакский район, Жартытобинский с.о., с.Бабаата, Дом культуры

Ссылка на онлайн подключение в Zoom Конференция:

<https://us04web.zoom.us/j/6165408596?pwd=a1o0a3ROUGROYm1xZDZtbXJnTkNRUT09.Идентификатор конференции: 616 540 8596>

Код доступа: 123456

Территория воздействия: Туркестанская область, Сузакский район, Жартытобинский с.о., с.Бабаата.

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «Казфосфат», г.Алматы, Медеуский район, ул. Омаровой Ж, д. 8, БИН: 991040000313.

Разработчик проектов: ТОО «КЭСО Отан-Тараз», Жамбылская область, г. Тараз, ул. 1 пер. С. Лаза, дом 4, БИН 130640020120

Материалы проекта размещены на сайте: <https://ndbecology.gov.kz> и адрес МИО <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/documents/?lang=ru>

«Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Туркестанской области» ММ, эл. почта: a.erkebai@ontustik.gov.kz

Все замечания или предложения принимаются, а также дополнительную информацию можно получить по адресу: <https://ndbecology.gov.kz> в разделе «Открытые собрания» и по телефону: +7 7262 45 23 45

Қазақ хандығы кезіндегі діни реформалар мен өзгерістер

(Соңы. Басы 6-бетте).

11.Сарт ортасында шаруаның жер меншігі сатылған уақытта оны сатып алуға өзгеден гөрі көршісінің хақы басым болады. Шәфи ережесі сақталмаған уақытта көрші қазіға барып айтуға хақылы.

12.Қарыз беруші қарызын өсімімен алуға қақы жоқ.

13.Қарызын қайтара алмаған адам қызметімен өтейді.

14.Шарифат бойынша әкеден қалған мұра ұлдарына екі есе, қыздарына бір есе тәртібімен бөлінеді.

15.Марқұмның өз баласы болмаса аға-інісі екі есе, апа-қарындасы бір есе мұра алады.

16.Ері әйелінің мал мүлкіне қол сұға алмайды, иелік етуге хақы жоқ.

17.Ерінен ұрпақ қалмаса, әйел ер мұрасының төрттен біріне ғана ие болады.

18.Егер марқұм көзі тірісінде біреуге қарыз болса, бала-шағасы оны өтеуге міндетті.

19.Ұрлық жасаған адамның ұрлағаны 10 тилләден (теңге) көп болса бір қолы кесіледі.

20.Ұсақ заттар (сабын, балық, құс) ұрлық болып табылмайды, жаза кесілмейді.

21.Шарифат бойынша алдын ала тергеу, жұмысы жүргізілмейді.

22.Тонаушылық (Хараба) өте ауыр қылмыс қатарына жатады: Егер қорқытып өзгенің дүние-мүлкін алса; егер алған затын таратып жіберсе; егер түгелін өзі жаратып жіберсе; тонау өліммен ұшастырылса, ондай ұры-тонаушыға өлім жазасы кесіледі.

23.Ерлі-зайыпты адамдар арасында кездесетін көзге шөп салу /зина/ 4 куә көзбен көріп мойындатса өлім жаза-

сына /таспен атып/ кесіледі.

24.Зинаға байланысты жалған куәлік берген адамға 30 рет дүре соғылады.

Сарт арасында әйелдер жеке бөлмеде болады, ерлермен бірге дастарханға отырмайды, сыртқа, базарға шықса бет-ауыздарын жауып жүреді (паранжы) және жалпы ерлерден бөлектенеді. XIX ғасырдың ортасына қарай Түркістан-Ташкент өңірінің қазақтарының арасында да сарт дәстүрлеріне сәйкес әйелдерді бөлектеуге тырысқандар болды, бірақ қазақ рәсімдері жеңіл кете берді. Бұл туралы Гродеков есімді орыс зерттеушісі: «В Янгибазаре, около Ташкента, бывший управитель Мулла Муса и киргиз Джуматай хотели у себя дома ввести затворничество женщин. Но киргизы продолжали входить к ним. Они говорили «наши отцы и деда не заставляли женщин закрываться; в нашем занге этого нет». Такую же неудачу потерпел Мулла Муса, когда он на свадьбе своей дочери хотел воспретить пение куплетов (улен), так как их не поют у сартов... Киргизы полагают возможным отступить от шариата в вопросе о закрытии лица женщинами и не считают грехом видеть лицо ее.

25.Шарифат бойынша арақ, ішіп ләйліп жүрген адамға 80 рет дүре соғылады.

26.Діннен шығу-иртидад/ислам/ өлім жазасына кесіледі/ таспен атып өлтіру/.

27.Қоғамдық тәртіпті бұзу, ел басысына, үкіметке қарсы көтеріліс, өлім жазасына кесіледі.

28.Билік кезінде шарифат талап ететін тәртіпті жазадан /хадд/ ау-

ытқуына тыйым салынады.

29. Адам өлтірген қылмыс бойынша қазы қылмыскерді өлім жазасына кеседі /қысас/.

30. Егер өлген адамның туыстары кешірім берген жағдайда, қылмыскер құн төлейді/дийа/.

31. Егер қылмыс, не дау шешімі шариғатта /құран, сүннет, хадис/ көрсетілмеген болса, қазы өз түсінігі бойынша жаза кеседі/тазир/

32.Шарифат кембағал адамдарға қайыр сұрауға рұқсат етеді. Сарт қоныстарында ақсақал өзі бас болып «Тәңірінің хақы» деп қайыршыға қамқорлық жасайды. Қазақ арасында да кем адамға, дін өкіліне, ел кезіп жүрген дуанаға көмек бірінші міндет болып есептеледі, себебі бәрі Алланың ісі, бұйрығы делінеді.

33. Отырықшылар арасында жер немесе мал еті өзара бөліске түсіп дау болатын болса «шөп тастады» деген рәсім қолданылады. Өзара дауласқан екі адам қысқа кесілген шыбыққа белгі салып, оларды өзге бір адамның тақиясына (топы) салады. Ол адам кімнің қандай белгі салғанын көрмеуге тиіс. Оның бірінші алып шыққаны жеңеді және енді бұл мәселеге қайта айналып келмейді, яғни шөпті бұзбайды.

34.Қыр өңірінде XIX ғасырдың екінші жартысында шариғаттың кейбір ережелерінің тарауына имамдар тікелей себепкер болды. Имамдардың көбеюіне мешіттердің салына бастауы әсер етті. Сонымен бірге олардың күн көрісін егінші қазақтардан алатын егіннің (ағын) 1/10 бөлігі, «Құдай жолына» деп елдің анда-санда беретін сыбағалары, ораза уақытындағы пітір садақадан жиналатын түсім қамтама-

сыз етті. Бірақ пітір садақаға жиналған қаржығы мал сатып алып имамдар «құдайы» деп ораза айтқа келген адамдарға ас беретін де дәстүр осы кезде енді.

Жеті жарғы заңдар жинағына байланысты мәліметтер тарихшы, этнограф Ж.Артықбаевтың «Жеті жарғы мемлекет және құқық ескерткіші» еңбегінен алынды. Жоғарыда көрсетілген кейбір баптар XIX ғасырға дейін қалада өмір сүріп жатқан сарт-қазақтар арасында орындалып келгені байқалды. Қарап тұрсаңыз заңның барлық баптары Құран және Сүннетке негізделген. Бұл жаза рәсімдерін «Тура биде туған жоқ, туғанды биде иман жоқ» деген ұстанымда болған би, ақсақалдардың атқарғаны анық.

Кейбір тарихын танымаған жандар ата-бабамыз ислам дінін ұстанбаған тәңір дінін ұстанған деп жатады. Тәуекел хан кезінде Осман сұлтаны III Ахметке жазған хатында «Сіздің шын досыңыз Ташкенттегі Афрасиабтың тағында отыр. Менің құзырымдағы адамдар және иелігімдегі жерлер: Түркістан, Әндіжан, Сайрам, Қарақалпақ және басқа да халықтар таңның атысы күннің батысы шариғат бойынша құлшылық етеміз» деген. Осы жолдардан-ақ Дешті Қыпшақ жерін мекен еткен ұлт құраушы қазақ халқының мұсылман болғандығын байқаймыз.

**Қ.Қосмаханов,
Түркістан облысы дін істері
басқармасының «Дін мәселелерін зерттеу орталығы» КММ-
нің теолог маманы.**

Құрылтайшы:

"Agro-sozak" ЖШС

Меншік иесі-

**"Созақ үні" газеті редакциясы"
жауапкершілігі шектеулі
серіктестігі**

Директор:

**Абилпаттаев Ержан
Бакытжанович**

**Бас редактор:
Мақсат Қарғабай**

Жауапты хатшы:
Нұрсұлтан ШЕРТАЕВ

Редакция құрамы:

Аға тілші-
Данияр БЕКОВ
Тілші
Біржан ЖАНДӘУЛЕТОВ
Дизайнер-
Асхан БАҚТЫБАЕВ
Терімші-
Бағила АЯЗБАЕВА
Фототілші-
Құрманш Тұрғанов

Қолжазбалар еңделеді, қайтарылмайды және оларға піір жазылмайды. Редакция авторлар мақаласы мен жарнама мазмұнына және өздері әкелген суреттің сапасына жауап бермейді. Кей суреттер интернеттен алынады.

Компьютерлік бетпен екі жарым беттен (250 жол) асқан материалдар қабылданбайды.

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және Коммуникациялар Министрлігі Ақпарат комитетінде 2018 жылдың 6 қаңтар күні Астана қаласында тіркеліп, мерзімді баспасөз басылымын, ақпарат агенттігін және желілік басылымды есепке қою, қайта есепке қою туралы №17391-Г куәлігі берілген.

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. «Ар-принт» баспаханасында басылды. Шымкент қаласы, Ж.Ташенов көшесі, №24.

Таралу аумағы: Қазақстан Республикасы

**Газет А-3 көлем форматта
аптасына 2 рет шығады
Индекс 64450**

Редакцияның мекен-жайы: 161000, Шолақорған ауылы, С.Қожанов көшесі 68, байланыс телефондары 4-15-30 (факс), 4-25-19, 4-28-97

А-ақысы төленген

**тапсырыс №
таралымы -
3050 дана**

Кезекші редактор:

Н.Шертаев.